

Återuppståndna dygder i Halmstad

Halmstad slott byggdes som sommar-
nöje av den danske kungen Kristian IV
(1577–1648). Kristian var en väldig
byggherre, en dansk motsvarighet till
vår Johan III – han anlade städer som
Kristianstad och Kristiania och lät upp-
föra flera slott, av vilka Fredriksborg på
Själland är det förnämsta. Kung Kris-
tian har i dansk arkitekturhistoria gett
namn åt en byggnadsstil som kallas
Kristian IV renässans. Det är i denna
tradition som Halmstad slott hör hem-
ma, även om det i dag nästan bara är
det smala höga tornet som minner om
detta. Slottet började byggas omkring
1600 och var sannolikt färdigt 1615. I
anläggningen ingår rester av äldre be-
fästningar och 'lensmandsresidenset
Halmstad gaard'.

Det var inte lång tid som danska
kronan kunde glädja sig åt lustslottet
vid Nissan. Vid freden i Brömsebro
1645 fick Sverige Halland på trettio år
och i freden i Roskilde 1658 tvingades
Danmark att avstå landskapet för gott
och samma år flyttade den förste sven-
ske landshövdingen in på Halmstad
slott.

På 1770-talet genomfördes flera om-
byggnader av slottet. De södra och
västra flyglarnas sadeltak byttes ut mot
mansardtak och slottskyrkan i den ös-
tra längan mot Nissan byggdes om till
spannmålmagasin.

Stadsarkitekten i Halmstad Sven
Gratz ansvarade 1886 för en restaurering,
som bland annat syftade till att
återge slottet en renässansprägel. I
samband med att en del av den östra
längan byggdes på försågs den med en
trappgavel och en del korsvirkesdetal-
jer. År 1919 gjordes en ny restaurering
under ledning av domkyrkoarkitekten
i Lund Theodor Wählin.

På 1960-talet ersattes den gula fasad-
färgen som hade introducerats på 1700-
talet av en rosaartad kulör som skulle
erinra om den ursprungliga färgsätt-
ningen från Kristian IV:s tid. Härom-
året omfärgades slottet på nytt i rött.

Det är endast en del av slottet som
används till landshövdingeresidens;
övriga delar disponeras av länsstyrelsen
och turistbyrån.

Tio kvinnofigurer

Åren 1920–35 residerade greve Axel
Mörner av Morlanda som landshöv-
ding på Halmstad slott. Stora salongen
i representationsvåningen en trappa
upp är landshövdingeresidensets för-
nämsta rum, men greve Mörner var
uppenbarligen inte nöjd med rummets
tillstånd. År 1928 lät han därför dekore-
ra om salongen med 1700-talsinspirera-
de väggmålningar. Arbetet utfördes av
landshövdingens son Stellan Mörner
som tog sin kamrat och kollega Esaias
Thorén till hjälp. Båda var medlemmar
i den så kallade Halmstadgruppen, en
konstnärskrets som representerade den
kontinentala surrealismen i Sverige.
Övriga medlemmar i gruppen var Sven
Jonsson, Waldemar Lorentzon samt
bröderna Axel och Erik Olsson.

Mörner och Thorén utförde tio stora
väggmålningar där kvinnofigurer
symboliserar de romerska dygderna
hoppet, lyckan och slumpen, troheten,
kyskheten, måttligheten, kärleken,
rättvisan, styrkan, sanningen och klok-
heten.

På 1960-talet bar det sig inte bättre
än att hela dekorationen i Stora salong-
en målades över och för säkerhets skull
tapetserade man senare också väggarna.
Förra året beslöt emellertid Fastig-
hetsverket, på initiativ av landshövding

Residensets matsal har fått en ansiktslyftning. Bland annat har väggarna skrapats rena från tapeter och målats röda direkt på putsen. Kulören är vald för att ta in exteriörens färg i det stora rummet.

Karin Starrin, att försöka ta fram 1920-talsdekorationerna på nytt. Det visade sig att målningarna, som är utförda i olja på juteväv, höll en hög teknisk kvalitet och därför blev det jämförelsevis lätt att frilägga dem. Framtagning, retuschering och konservering utfördes av målarmästare Per Torstensson vid Sandå måleri.

I samband med återställandet av den fasta inredningen i salongen gjordes också en översyn av den lösa inredningen. Arbetet, som leddes av inredningsarkitekt Carita Kull på Fastighetsverket, innebar att möblerna renoverades och kompletterades med ny-

förvärv, mestadels antika möbler som passade in i den övriga inredningen. Bland nyförvärven märks ett Laholmsur tillverkat av Jeppe Hansson 1772 och inköpt av läns museet samt parspeglar signerade Lago Lundén och hallstämplade i Stockholm 1789. De tre nya mattorna är knutna i Egypten efter gamla egyptiska mönster.

Nu är det inte bara Stora salongen som har åtgärdats – även matsalen har fått en ansiktslyftning. Väggarna har skrapats rena från tapeter och därefter målats med kalkfärg direkt på putsen. Den röda kulören är vald för att så att säga ta in exteriörens färg i det stora

Stora salongen i Halmstads slott dekorerades 1928 i ett 1700-talsinspirerat manér av Stellan Mörner och Esaias Thorén. Väggarna målades senare över, men har nu återställts. Samtidigt har salongens möblering och belysning setts över och kompletterats.

rummet. Även den stora matsalsmattan är ett nytillskott.

Den återskapade Stora salongen invigdes högtidligen den 1 mars i år i närvaro av bland andra landshövding Karin Starrin, Fastighetsverkets generaldirektör Christer Wadelius och Stellan Mörners son greve Hans Mörner.

*Staffan Nilsson;
Fil. dr, Konsthistoriker*